

Sygn. akt II CSK 576/14

POSTANOWIENIE

Dnia 24 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z powództwa P. P.
przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Aresztu Śledczego
w Z.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 24 kwietnia 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 19 lutego 2014 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] radcy prawnemu T.S. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Według art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten pozostaje w zgodzie z zaleceniami Rady Europy zezwalającymi na wprowadzanie środków ograniczających dostęp do sądu najwyższego szczebla.

Powód, zarzucając naruszenie - w różnych układach i powiązaniach – art. 24 i 448 k.c., art. 77 ust. 1 Konstytucji oraz art. 3 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, a także art. 217 § 3, art. 227, 278 § 1 i art. 391 § 1 k.p.c., uzasadnił wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oczywistą jej zasadnością oraz występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, którego istota sprowadza się do pytania: czy osadzony w zakładzie karnym, musi, aby doszło do naruszenia jego dóbr osobistych i do nabycia przez niego roszczenia o zadośćuczynienie pieniężne, przebywać w przeludnionej celi przez określony minimalny okres, czy też wystarczy sam fakt przebywania w przeludnionej celi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W art. 398⁹ §1 pkt 4 k.p.c., dotyczącym przyjęcia skargi kasacyjnym do rozpoznania ze względu na oczywistą jej zasadność, chodzi o łatwo dostrzegalne, mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy uchybienia przepisom prawa. Według utrwalonej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ §1 pkt 4 k.p.c. tylko wtedy, gdy wskazana w niej wadliwość zaskarżonego orzeczenia jest dostrzegalna bez potrzeby dokonywania głębszej analizy (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2011 r., I PK 237/10, z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, z dnia 24 lutego 2012 r., V CSK 225/11, a także T. Ereciński, w: T. Ereciński, J. Gudowski, M. Jędrzejewska, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 2, Warszawa 2007, s. 242 i 243). W sprawie nie ma podstaw do stwierdzenia takiego naruszenia żadnego z przytoczonych w skardze kasacyjnej przepisów prawnych.

Natomiast istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest objęcie podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy zagadnienie nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Wskazana przez powoda kwestia nie jest zagadnieniem tego rodzaju. Była ona już wielokrotnie przedmiotem wyjaśnień Sądu Najwyższego oraz innych organów sądowych.

Za utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego można uznać pogląd, harmonizujący ze stanowiskiem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego, że umieszczenie osoby pozbawionej wolności w celi o powierzchni mniejszej niż 3 m² w przeliczeniu na jedną osobę osadzoną stanowi w zasadzie wystarczającą podstawę do stwierdzenia, objętego przewidzianym w art. 24 § 1 k.c. domniemaniem bezprawności, naruszenia dóbr osobistych tej osoby (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r., III CZP 25/11 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2011 r., V CSK 489/10, i 22 marca 2012 r., V CSK 85/11). Samo jednak naruszenie tych dóbr nie wystarcza do uwzględnienia dochodzonego przez osobę odbywającą karę pozbawienia wolności żądania zasądzenia zadośćuczynienia pieniężnego. Aby mogło ono nastąpić, konieczne jest jeszcze ustalenie doznania przez tę osobę, wskutek zaistniałego, bezprawnego naruszenia jej dóbr osobistych (godności), krzywdy niemajątkowej i jej rozmiaru (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r., III CZP 25/11 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2011 r., V CSK 489/10).

Jeżeliby więc powód nawet przez jakiś krótki czas przebywał w celi przeludnionej (ewentualność rozpatrywana na s. 3 uzasadnienia zaskarżonego wyroku), to konieczne jeszcze byłoby stwierdzenie - które jednak w sprawie nie nastąpiło - że doznał on wskutek tego uszczerbku niemajątkowego (krzywdy).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zgodnie z art. 102 k.p.c., zaś podstawę przyznania zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym stanowiły przepisy § 2 ust. 3, § 10

ust. 1 pkt 25 oraz § 15 i 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowione z urzędu (Dz. U. 2013.490).

I.n